

15.

“Đi Tìm Thời Gian Đã Mất”

Sàigòn, thứ Tư ngày 3/12/1975

Hôm nay, một bọn nhóc tí do Sở Văn Hóa & Thông Tin thành phố phái xuống, đi kiểm tra và tịch thu một số lớn các tác phẩm văn chương chế độ cũ trong các sạp sách. Sạp của tôi và hai vợ chồng người bạn bán chung cũng không tránh khỏi điều ấy. Vì vậy, tôi dẹp tiệm, cùng Nguyễn đi uống *café*.

Buổi chiều lãnh đẵng râm mát.

Nơi một cái bàn có hai chiếc ghế thấp lè tè ở quán lá me trên đường Gia Long, Nguyễn rút từ trong cặp một quyển vở học trò, cúi ghi lên giấy bằng nét chữ Nho sắc sảo các bài thơ Đường, xong đọc lên, rồi giảng cho tôi nghe từng câu từng chữ. Vừa làm những điều này, chàng vừa khề khà nhâm nhi chén rượu. Giọng đọc sang sảng, nét mặt rạng rỡ, Nguyễn như bị cuốn hút thật sự vào thế giới khoáng đạt của người xưa.

Đặc biệt, Nguyễn yêu thích bài Dịch Thủy Tống Biệt của Lạc Tân Vương:

*“Thủ địa biệt Yên Đan
Tráng sĩ phát xung quan
Tích thời nhân dĩ một
Kim nhật thủy do hàn...”*

*(Nơi đây Kinh Kha từ biệt Thái tử Yên Đan
Tóc tráng sĩ dựng ngược vì hùng khí bốc lên
Người đời xưa đã khuất
Nhưng nước hôm nay vẫn còn lạnh.)*

Giảng xong các bài thơ, Nguyễn cười ha hả:

“Ngồi đây, giữa giòng đời nhiều xe cộ của thủ đô Sàigòn mà cứ tưởng như đang ngồi nơi bên sông Dịch uống rượu với Kinh Kha và Thái tử Yên Đan, Mẫn thấy có thích không? Riêng Nguyễn thì thú vị lắm!”

Những sợi rung cảm chen lẫn nhau trôi lên giữa khối tâm hồn buổi chiều, tôi nhận biết nơi chàng có cái gì thật lạ. Bề ngoài mảnh khảnh, gầy cao và nhẹ nhõm; vậy mà khi đọc thơ Đường hay khi nói về các món cổ vật hàng trăm tuổi, Nguyễn cơ hồ biến thể thành con người hoàn toàn khác. Một nét rất mạnh phủ tràn khuôn mặt. Đôi mắt sáng, ánh say sưa hiện ra trong ấy. Những khi như vậy, trông chàng rất đẹp, cái đẹp thanh nhã của một tay thư sinh trời gà không chặt, nhưng ẩn tàng cả một khí chất “*uy vũ bất năng khuất*” của người thời xưa.

Nguyễn đọc thơ, rồi lại đọc thơ, bài này sang bài khác, thỉnh thoảng ngừng lại, điệu áy náy: “*Mẫn có thích không?*”

Tôi nắm tay Nguyễn, thành thật:
“Mãn ngạc nhiên vì Nguyễn.”
Nguyễn mỉm cười, nét xấu hổ:
“Cảm ơn Mãn! Ít ra Nguyễn phải có cái gì khiến Mãn ưa thì mới dám mang ý nghĩ được Mãn yêu!”

Gió chiều mon man trên tóc. Vài chiếc lá me rơi xuống mặt bàn. Tôi nhặt lên một chiếc, bỏ vào miệng, mùi chua chua của lá thấm qua đầu lưỡi. Hạnh phúc êm đềm tràn ngập suốt không gian.

□

“À la Recherche du Temps Perdu...”

Sàigòn, thứ Tư ngày 3/12/1975.

Trần Sa của Bố,

Băng đi mấy hôm Bố không trò chuyện với Trần Sa. Bút của Bố hết mực rồi, với lại Bố làm biếng quá mặc dù vẫn nhớ Trần Sa thật nhiều. Bất cứ lúc nào và ở đâu, Trần Sa vẫn là một thứ vắng-mặt-hiện-diện của Bố và Mãn.

Đêm nay ở quán rượu, Mãn Bố đã nghe thấy gió lạnh nhẹ, Mãn bảo, giống như những cơn gió đầu xuân. Trần Sa có thấy vậy không? Còn Bố thì thấy tuy gió lạnh nhưng lòng Bố vẫn ấm khi Bố đang có Trần Sa cạnh bên. Bố chỉ sợ Trần Sa lạnh thôi.

Mấy hôm nay nghỉ học, Bố ra hàng bán sách với Mãn. Bố cảm thấy như đang có một đời sống bình dị tít tắp với Mãn bằng những sợi tơ hạnh phúc. Nụ cười Trần Sa, tiếng đàn Mãn, những thứ ấy đối với Bố sao thật yêu dấu. Có một lúc đang ngồi trên sạp sách, Bố chợt hỏi Mãn, có khi nào Mãn tưởng tượng ra vào tháng trước Bố là một người đi chọn sách và bây giờ lại ngồi bán sách (hoặc là nói dóc!) ngay trên chính cái sạp định mệnh này? Bố không nghĩ ra điều ấy, vì vậy mới hỏi Mãn ngớ ngẩn như vậy.

Bố nhớ khi nãy có nói với Mãn, không biết Bố Mãn rượu chè như vậy mà Trần Sa có lây tật ấy? Bố nghĩ Trần Sa nên lắm (!) nhưng một cách trung dung thôi. Chẳng hạn như đêm nay có gió lạnh, không uống trà nóng thì làm sao có thể thấy sự xuất hiện của gió là một điều thích thú cho được?

Chiều nay trời thật đẹp. Ở công viên, Mãn Bố ngồi nói cuông trong khi chiều đang xuống sau lưng.

Bố mơ một cái am mây đầu đó; kẻ ở ẩn và cái am mây trong trí tưởng quá đẹp, nhất là trong một buổi chiều lãng đãng như chiều hôm nay. Kẻ ở ẩn ngày ngày đi hái thuốc, đêm đêm chong đèn đọc sách. Té ra Bố chịu ảnh hưởng của thơ Đường nhiều quá! Điều ấy được,

*nhưng với điều kiện phải có Mẫn, Trân Sa, rượu và cây đàn violon!
Bố sẽ trồng và ướp trà để uống quanh năm.*

Trong đáy mắt chuyện đời theo mây nổi.

Bên thắt lưng gươm dài quảy gió thu.

(Nhãn để phù vân khan thế sự.

Yên giang trường kiếm quảy thu phong).

*Trân Sa bảo sao Bố xạo quá, cứ muốn bay với mây suốt ngày!
Bay với mây trên trời thì không chứ đi suốt ngày với Mẫn Thu Vân thì
có thật.*

*Bố chỉ thích dạy Trân Sa yêu những cái mà Mẫn và Bố đã yêu. Bố
không nghĩ điều ấy tốt hay xấu nhưng chỉ muốn Trân Sa là một sự
giản lược của cuộc đời Mẫn và Bố. Bố quan niệm Cái Đẹp là một sự
chùng mực, quân bình. Thế thôi!...*

□